

Öğretmenler için Çocuk İşçiliği ile Mücadele Yol Haritası Veliyle Görüşme Yaparken Dikkat Edilecek Noktalar

Görüşme Öncesinde;

- Aileyi görüşmeye davet ederken belirlenmiş bir gün ve saat aralığı üzerine anlaşarak ve görüşmenin amacından genel olarak bahsederek görüşmenin çerçevesinin belirlenmesi belirsizlikleri ortadan kaldıracığı için görüşülecek kişiyi motive edecektir. Aile bireylerine telefon ile ulaşmakta zorlanılıyorsa öğrenci ile tüm bilgilerin yazdığı bir not yollamak (davet edilen kişinin kendi anadilinde de yazılmış olarak) seçeneklerden biri olabilir.
- Ailenin okula gelmek istemediği ya da gelemediği durumlarda aile ev ziyareti oldukça verimli bir yöntemdir. Ailenin yaşam alanı içerisinde bulunarak gözlem yapmak çocuk hakkında oldukça bilgi toplamanızı ve gerekli müdahaleleri gerçekleştirmenizi kolaylaştıracaktır. Ev ziyareti dair güvenlik endişeleri yaşıyorsanız okulda çocukla bağı kuvvetli olan diğer görevlilerden ya da mahalle muhtarı gibi mahallede etkisi olan kişilerden destek istenebilir. Ev ziyareti sırasında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan 'Ev Ziyaret Formu'ndan yararlanabilirsiniz.
- Ev ziyareti ya da aileyle okulda görüşmeyi gerçekleştirirken görüşmede ailenin bağı kurduğu sınıf öğretmeni, okul müdürü vb. gibi kişilerin bulunması iletişimi kolaylaştırıcı olacaktır.
- Görüşmenin harici kişiler tarafından bölünmeyeceği şekilde görüşme öncesinde gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.
- Görüşme öncesinde aileden görüşülecek kişi ya da kişiler hakkında genel bilgilere sahip olmak gerçekleşecek görüşmenin akışını kolaylaştıracaktır. Örneğin; ailenin hangi kültürden geldiği, ana dili ya da fiziksel engeli olan bir birey olup olmadığı, vb.
- Görüşmenin gerçekleştirileceği ortam ve zaman oldukça önemlidir. Görüşme yapılırken mümkünse arada bir masanın olmaması iletişimi kolaylaştıracaktır.
- Yapılacak görüşmenin amacı ve akışı hakkında yarı yapılandırılmış bir plan hazırlamak ve görüşmeyi yapacak kişilerin tümünün bu amaç ve planda ortaklaşması görüşmenin akışını ve görüşmeyi odaklı tutmayı kolaylaştıracaktır.

Öğretmenler için Çocuk İşçiliği ile Mücadele Yol Haritası Veliyle Görüşme Yaparken Dikkat Edilecek Noktalar

Görüşme Sırasında;

- Aileyi değerlendirirken her birey ve vakanın kendine özgü özellikleri olduğunu akılda tutmak gerekmektedir. Her aile farklı kültürel ve sosyal özellikler ya da farklı aile yapısına sahip olabilir. Bu nedenle görüşme sırasında önyargılarımızı ve kendi ezberlerimizi bir kenara bırakmalıyız.
- Görüşmeye başlarken daha önceden tanışılmıyorsa bir tanışma yapılması, görüşmenin amacından tekrar bahsedilmesi ve tahmini görüşme süresinin söylenmesi gerekmektedir.
- Soruları yöneltirken kapalı uçlu ya da yönlendirici sorular sormak yerine açık uçlu sorular sormak alınan cevapların daha detaylı olmasını sağlayacaktır.
- Konuşma sırasında seçilen kelimelerin kolay anlaşılır, görüşülen kişinin kültür, eğitim düzeyi gibi özellikleriyle uyumlu olduğuna dikkat edilmelidir.
- Görüşmenin amacından bahsettikten sonra daha genel bir konuşma ile başlamak ilk ilişkinin kurulması için rahatlatıcı olacaktır.
- Eğer hâkim değilseniz; aileyi tanımaya dair şu bilgileri almak yapacağınız müdahaleyi şekillendirecektir: ailedeki kişi sayısı, eğer ebeveynlerde/bakım verenlerde vefat söz konusu ise vefat zamanı, ailenin gelir durumu ve kimlerin çalıştığı, ailenin giderleri, aile üyelerinin eğitim düzeyleri ve okuma-yazma bilme durumu, aile üyelerinde bakıma ihtiyaç duyan biri olup olmadığı, ailenin en çok karşılaştığı sorunlar, vb.
- Aile bu bilgileri alma aşamasında çocuğun çalıştığından bahsetmiyorsa daha hedefli sorular ile ilerleyebilirsiniz. Örneğin; 'Ahmet'in okuldan sonra bir günü nasıl geçiyor?' ya da 'Ahmet uzun süredir okula gelmiyor. Bunun bir sebebi var mı, okul dışındayken zamanını nasıl geçiriyor?'
- Çocuğun çalışma durumunun kesinleşmesi durumunda görüşmede "çocuk işçiliğinin yasa dışı olduğunun vurgulanması" oldukça önemlidir. Bu vurgulamayı yaparken yargılayıcı bir ses tonu ve söylem yerine destekleyici olmak iletişimin devam etmesini ve velinin işbirliğine açık olmasını kolaylaştıracaktır.
- Eğer atılacak adımlar görüşme sırasında şekillendi ise gerekli yönlendirmeleri ve müdahaleyi yapmak önemlidir. Fakat görüşmeden sonra izlenecek yol üzerine düşünmeyi ve veli ile ikinci bir görüşme ayarlamayı da tercih edebilirsiniz. Fakat ikinci görüşmeyi yapmadan veli işbirliğini kaybetme riskini de gerçekçi bir şekilde değerlendirmelisiniz.
- Veli işbirliğine yatkın değilse, velinin etrafındaki güvendiği kişilerle işbirliği yapmak ya da bakım verenlerden biri daha işbirliğine yakınsa onunla iletişimi sürdürmek yöntem olarak kullanılabilir.
- Müdahale için izlenecek yol belirlenirken yalnızca görüşme sırasında toplanan bilgilere göre değil; çocuğa dair gözlemler, diğer aktörlerden toplanan bilgiler de dikkate alınarak bütüncül bir değerlendirme yapılmalıdır.
- Çocuk, veliyle gerçekleşen bu görüşmenin dışarısında bırakılmamalıdır. Görüşme gerçekleşmeden önce çocuk görüşme hakkında bilgilendirilmeli ve görüşleri sorulmalıdır. Ergenlik dönemindeki çocuk için bu çok daha elzemdir. Çocuğu aile görüşmesi hakkında bilgilendirmek, isteği doğrultusunda dâhil etmek çocuğu bir birey olarak değerli hissettirecek, kendi hayatına dair alınan kararlarda söz hakkı olduğunu gösterecektir.